

un bun simț popular, cu rădăcini molieresti. Nicolae Iliescu (Dorante) are o neliniște meditativă, o tristețe calmă, pendulînd între aceste două stări cu destulă abilitate; Anca Neculce (Sylvie) realizează parțial sarcinile complicate și complexe ale personajului, luminează doar din profil clișul acestei tipice eroine, despre care, pe drept cuvînt, Giraudoux a spus că este „sora mai vîrstnică, mai leală, dar și mai puțin avertizată a femeilor lui Iaclos“, modulînd cu farmec inteligența fetei, mai puțin meandrele ei psihologice. Mariana Popovici este o subreță travestită în doamnă, fără prea multe nuanțe, deocamdată crispată în utilizarea registrului vocal. Insidios, subtil, închis în carapacea prejudecăților de clasă ni s-a arătat Octavian Lăluț în Mario. Din păcate, Totu Coloman (Orgon) n-a izbutit să fie conducătorul de joc, dorit de regizor. Lipsind acest Orgon „care pare eliberator de convenție, personaj care captează impulsurile, surprinde reacțiile, cu un joc ce duce la un final care nu eontrazice prejudecata“, lipsind, deci, acest Orgon, montarea nu se finalizează într-o idee precisă; supra-tema jocului care ia un timp locul vieții, pentru a face apoi loc schemei realității, convențiilor, mai puternice decît orice fantazie, nu se impune cu forța de radiație dorită. O altă pricină de insatisfacție au fost costumele. Scenografia lui T. Th. Ciupe, — cu un decor convențional, construit pe trei planuri, un practicabil și două scări laterale. — decor funcțional dar nu foarte expresiv, n-a sprijinit ideea regizorală și prin costum. Dorit de regizor ca un „semn“, ca un „costum-uniformă“ peste care „garderoba de rang“ apare și-și impune funcția, costumul nu a avut expresivitatea, plasticitatea cuvenită. E drept, că în această piesă veșmintul ia locul ființei, dialogul pare că se poartă adesea doar între costume, dar precum spuneam, hainele n-au putut să joace cu adevărat, fiind urit realizate, concepute pe sistemul colajului, dar neavînd pregnanță, semnificație în detaliu, nici armonie în ansamblu.

Și, totuși, în ciuda inegalităților, momente admirabile, alături de „alte“ anoste, uneori original în idee, alteori banal și în idee și în realizare, spectacolul Marivaux pe scena clujeană are un farmec propriu, care trece de litera textului și de freamătul scenei, marcat fiind de o personalitate regizorală reală.

Participanți la „Jocul dragostei și al intimplării“: Anca Neculce (Sylvie), Mariana Popovici (Lisette), Octavian Lăluț (Mario), Dorel Vișan (Arlechino) și Nicolae Iliescu (Dorante)

Teatrul Național din Timișoara

MICII BURGHEZI

de M. Gorki

La ridicarea cortinei, în scenă nu se vede decît o imensă pinză cenușie, care acoperă totul; apoi, această uriașă husă se ridică treptat, descoperindu-ne casa întunecată, tăcută, cu multe unghere sumbre a Bessemenovilor; o casă sufocată de mobile, mobile nefiresc proporționate, scaune neobișnuit de înalte, spețeze nemilos alungite, dulapuri înfricoșătoare, scrinuri neobișnuite, totul făcut în polida nevoilor unei vieți obișnuite, normale. Scenografia Emiliiei Jivanov susține cu multă expresivitate viziunea regizorului Ioan Taub, care a dat *Micilor burghezi* conturul unui tablou întunecat, apăsător. Un spectacol voit static, ca o plumbare încetată, exasperantă, printr-o galerie de picturi de gen. Dimensiunea picturală a montării se relevă ca una din calitățile ei esențiale: lumina creează alternanțe savante de clar-obscururi, în acorduri rembrandtine (de mult n-am mai văzut asemenea lumini frumoase într-un spectacol), din penumbră se preling umbre furișate, făpturi temptoare, ca Aculina Ivanovna, ce-și ascund parcă existența; spora-

dic, o rază de lumină scaldă încăperea (în caputul actului III) și atunci, în albul crud, strălucitor al zilei, tabloul e și mai dezolant: femeile cos niște ceasfaruri imense, adevărat liniștia pentru toți morții și viii din scenă. Sugestia requiemului e prezentă și într-un alt moment la fel de expresiv: după încercarea de sinucidere a Tatianei, slujnica Stanida bolborosește Crezul, ingenuchează la colțarul cu vechi icoane rusești, apel patetic și neputincios, căci sufletele Bessemenovilor nu pot fi salvate.

Ioan Taub ne propune o lectură gravă, o sondare forînd spre zone ale tragicului, o încercare serioasă, analitică, cu cîteva reușite certe. Caligrafia studiată a mișcării urmărește să redea starea de captivitate interioară a celor obligați să trăiască în acest spațiu, striviți de mobile; gesturi lente, vlăguite, proteste frînte, devitalizate, furii repede reprimate; ca o „husă“, oboșeala de a trăi, dezgustul în fața acțiunii acoperă vocile, gesturile. Doar două personaje ies din această lincezeală mediocră dar acaparatoare: Nil, structură robustă, tonică, cam grosolană și ciudatul vânzător de păsări, Percihîn, ființă ieșită din rîndul oamenilor, integrată mai degrabă naturii. De aceea, Nil e pus, cu ostentație regizorală, în situații insolite — nejustificate întotdeauna — să se spele pînă la amănuntul naturalist, în acest salon al casei, pe cîre o bănuim destul de mare ca să adăpostească și o încăpere pentru baie. Apare evidentă în montare munca minuțioasă a regizorului cu actorii, adesea chiar indicațiile se detașează ca atare, insuficient de asimilate însă, acuzînd o anumită neorganicitate a jocului. În spectacol predomină portretul, compoziția, micul recital actoricesc, fapt care duce la scăderea jocului de relație, la o anume artificialitate emfatică. Gheorghe Leahu excelează în compoziția sa (Percihîn), distilînd candori de copil bătrîn, uimiri fericite în fața surprizelor misterioase ale victiei, neînțelegînd, dureros, umilințele la care e supus. În interpretarea tînărului actor Ion Cocieru, Terev e demis oarecum din funcția tradițională de raisonneur, integrat fiind, în schimb, în rețeaua „mic-burghezilor“, de care, aparent, acesta se dezice: un Terev interesant prin luciditate, cu o beție „cerebrală“ administrată cu detașare și cinism. Florin Măcelaru (Piotr) e împins cu prea mare ostentație într-o compoziție de gest și voce, e adevărat, minuțios realizată, dar într-un registru isteroid, ascuțit, din care răzbat adesea note false. Horia Georgescu a desenat un Nil simpatice, cam din topor, făptură normală în acest univers dezechilibrat, iar Gheorghe Pătru (Bessemenov), nu izbutește, din păcate, să contureze în mod convingător și artistic acest personaj central. Din echipa feminină a reprezentației. Lucia Doroftei realizează cel mai bine condiția de victimă, joacă sobru tragicismul înfrîngerii; în delicat contrast se impune prezența Irenei Flamann-Catalina, siluetă fragilă dar fermă, subliniind cu discreție o curată aspirație spre lumină.

În rest, Eugenia Crețoiu (Aculina Ivanovna), Mihaela Murgu (Elena Nicolae), Viorica Cernucan (Tvetava), Viorel Iliescu (Medicul) au marcat cu corectitudine sarcinile prevăzute în joc, fără a se detașa din ansamblu.

M. I.

Teatrul Dramatic din Galați

AVARUL

de Molière

Una dintre cele mai aspre comedii moliești, *Avarul*, lucrare menită să înnobileze repertoriul oricărui teatru, deci și al teatrului din Galați, nu a însemnat doar un cumul de experiență pentru acest colectiv artistic, după cum nu a însemnat pentru regizoarea televiziunii — Letiția Popa — doar o ambiție de a-și dovedi pe scenă eventuala capacitate de exprimare într-un gen pînă acum neîncercat — comedia. În ceea ce o privește cred într-un început de bun augur.

Regizoarea descoperă, într-adevăr, o idee, un sens nou, o cale încă nebătută. În locuș avarului bine știut, obsedat de viciu, spectacolul ne prezintă un Harpagon obsedat de disimularea viciului. „Molière îl aduce în fața lumii ca să ne zguduim — spune regizoarea — să ne trezescă, să ne amintescă scurta noastră trecere pe acest pămînt, pe care nu trebuie să-l pîngărim trăind o viață lipsită de grație“.

Spectacolul disimulării este, așadar, un punct de vedere pe care Letiția Popa l-a demonstrat, după o lectură atentă, într-o reprezentație clară, ferită de ostentație, de înțelesuri deturnate și, aproape, ostilă invenției de gaguri exterioare textului. Rîsul se degajă, așadar, franc, fără menajamente dar și cu bine intercalate pauze — îndemn la reflecție gravă.

Pentru o bună parte dintre actorii, solicitările regizoarei au însemnat adevărate provocări ale inteligenței creatoare. Fără orgoliu solistic, reinterpretînd cu abilitate partitura, Gheorghe V. Gheorghe trece cu succes proba dificilă a rolului titular. În acest sens, îl recomandă inspiratele gradații din monolog. Concepîndu-și rolul, actorul vine cu referiri nu numai la moralitatea personajului, ci și la moralitatea epocii, el se străduiește să contureze nu numai un caz ci o lume. Je-